

Londres (I)

Jordi Martí

Londres no és una ciutat ordenada a la manera mediterrània, amb un centre històric diferenciat dels successius eixamples urbanístics, ordenats i mínimament planificats, com és el cas de París o Barcelona, o totalment desordenats, com ara Palma o Nàpols. Londres és una suma de barris, cadascun dels quals conserva la pròpia idiosincràsia, malgrat formar part de la gran urbs que és la suma total de la ciutat. Per altra banda, el nucli original i més antic de la ciutat, és paradoxalment la part més moderna de la ciutat: la famosa City, el barri dels negocis, on els gratacels d'oficines han substituït als edificis històrics destruïts pels incendis del segle XVII i pels bombardejos de la Luftwaffe durant la Segona Guerra Mundial. Per donar testimoni del caràcter inaugural del barri solament queden en peu tres grans monuments: la catedral de St. Paul, la famosa Torre de Londres i el "Tower Bridge". A aquest caràcter dispers i gens concèntric de l'urbanisme històric de la ciutat correspon una sociologia diversa i eclèctica dels seus habitants, que provenen dels cinc continents. Tot plegat fa que Londres, sense el monumentalisme de París, sense la història de Roma i sense el misteri de Praga, sigui en canvi la ciutat més cosmopolita, més diversa culturalment i més sorprenent de Europa.

Robert Louis Stevenson, al seu extraordinari llibre de relats *Les noves nits àrabs*, va definir Londres com la ciutat on tots els encontres, totes les casualitats i totes les històries són possibles, definició amb la qual segurament coincidirien l'inventor de policíes anarquistes Chesterton i el creador de Sherlock Holmes, Arthur Conan Doyle, tots tres habitants agraïts i meravellats, en algun moment de la seva vida, de Londres, la ciutat europea amb més teatres i cinemes per metre quadrat.

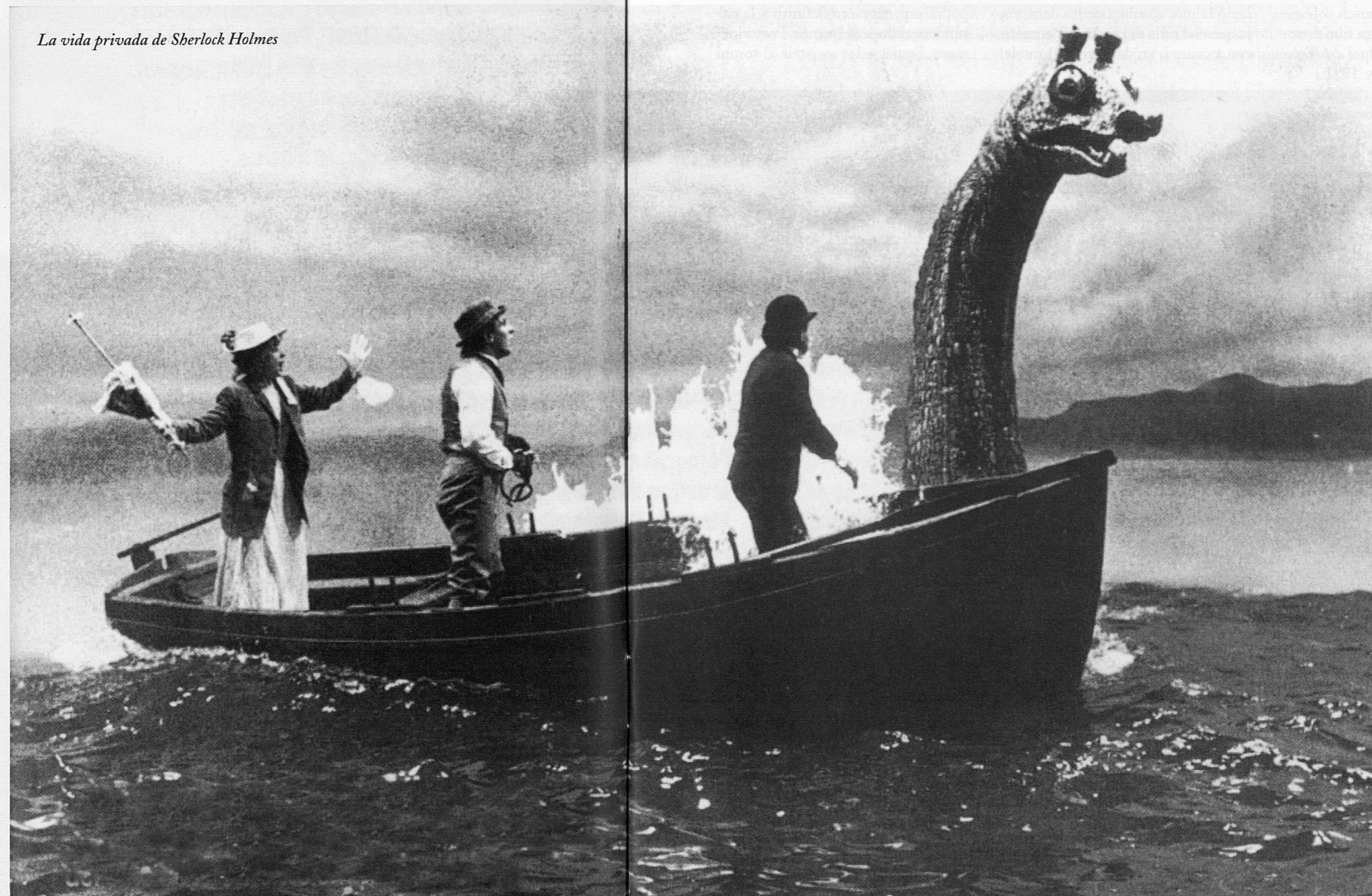
I seran, precisament, dos personatges contemporanis d'aquests escriptors, el fictici detectiu Sherlock Holmes i l'assasí ben real Jack l'Esbudellador, els qui, convertits en personatges recurrents d'un nombre incomptable de films, més faran per con-

vertir la boirosa Londres victoriana en un dels mites més repetits i fàcilment identificables de la història del cine.

Sherlock Holmes i el seu inseparable amic, el Dr. Watson, es varen encarnar en els rostres dels actors Basil Rathbone i Nigel Bruce, respectivament, en el film *The hound of the Baskervilles*, dirigit el 1939 per Sidney Lanfield. L'èxit d'aquesta versió va fer que Basil Rathbone encarnés aquest paper en una dotzena de seqüeles.

L'any 1959 el personatge es va recuperar en una nova sèrie de pel·lícules de la mítica productora de cine de terror i misteri Hammer, interpretades en aquest cas per Peter Cushing. La primera va ser, novament, *El gos dels Baskerville*, una producció dirigida pel mestre de la sèrie B Terence Fisher, director que havia aconseguit uns anys abans un notable èxit amb la seva versió de Dràcula, protagonitzada pel mateix Peter Cushing, fent de Van

La vida privada de Sherlock Holmes

Helsing, i per Christopher Lee en el paper del comte Dràcula.

El personatge de Holmes va ser revisat posteriorment en altres pel·lícules com l'original *La vida privada de Sherlock Holmes* (1970), una pel·lícula injustament poc valorada de Billy Wilder, i que constitueix, com ja ha sostingut des de les pàgines d'aquesta mateixa revista Toni Serra, una de les més interessants de la seva filmografia. No puc estar-me de citar una

versió molt divertida del personatge com és la pel·lícula *Sin pistas*, dirigida a la dècada dels vuitanta per Thom Eberhardt i protagonitzada per Michael Caine i Ben Kingsley. Aquest film dóna la volta al mite i converteix a Watson en el veritable detectiu i a Holmes en un simple actor contractat per donar credibilitat a les investigacions de Watson. Les situacions estrafòries i els equívocs que se succeeixen al llarg del film són hi-

larants, convertint aquesta pel·lícula en una petita joia que va passar desapercebuda.

Jack l'Esbudellador és un altre dels mites urbans de Londres. Actualment fins i tot s'organitzen recorreguts turístics nocturns pel barri de Whitechapel, on l'assasí va esquarterar set prostitutes entre el 7 d'agost i el 9 de novembre de 1888. L'Esbudellador té també la seva filmografia, de la qual es pot destacar un film de la dècada de 1970, *Assassinat per decret*, de Bob Clark, que planteja la hipòtesi fantàstica d'un Sherlock Holmes interpretat per Christopher Plummer —el paper de Watson el feia James Mason, però el planter d'actors incloïa també sir John Gielgud, Genevieve Bujold i Donald Shuterland— encarregat de la investigació dels assassinats del primer psicokiller de la història. Tot plegat, un entrecruament de ficció i realitat prou estimulant. Una versió recent de Jack l'Esbudellador la trobem al film *Desde el infierno*, protagonitzat fa un any o dos per un Johny Deep en el paper d'un investigador, addicte a l'opi i al làudan, que s'enfronta a la resolució de l'enigma. No deixa de ser curiós que els exteriors d'aquesta pel·lícula fossin rodats a la petita ciutat txeca de Kútna Hora, el traçat urbà de la qual, entre medieval i barroc, va semblar als responsables de la producció més adient per recrear el East End londinenc de l'època victoriana que els escenaris reals del mateix Londres, transformats per la modernitat i la multiculturalitat, amb uns carrers envaïts pel trànsit i per les multituds que surten de la feina a les cinc i es dirigeixen a omplir els centenars de pubs de la ciutat. I és que, d'aquell Londres victorià, poca cosa ens queda, a part de la reconstrucció fictícia i nostàlgica del cine. ■